

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต42 (จังหวัดนครสวรรค์และอุทัยธานี)

**Desirable Characteristics of Students according to the Opinions of ministrators,
Teachers and Parents under Educational Service Area office
Mathayomsuksa 42 (Nakhon Sawan province and Uthaitхани Province)**

บัวชลค์ชวี สอนสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์สุเคหา ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิคม สยังกุล
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง และ 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และ ผู้ปกครอง จำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการใช้หลักสูตร ขนาดโรงเรียน ความร่วมมือของชุมชน ความสามารถของครู และความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง จำนวน 399 คน จากประชากรทั้งหมด จำนวน 178,409 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบที (t-test) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one -way ANOVA) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้เชฟเฟ (Scheffe's test) ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ใน 8 ด้านพบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก อยู่อย่างพอเพียงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีวินัย การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : คุณลักษณะอันพึงประสงค์,นักเรียน, ความคิดเห็น, เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42

Abstract

The purposes of this research were to 1) study Desirable Characteristics of Student according to the opinions of Administrators, Teachers and Parents 2) compare Desirable characteristics of students according to the opinions of Administrators , teachers and Parents classified by position , Gender , Age , Educational level, Work experience, Period of using The Basic Educational Core Curriculum 2008 , School size , Participation of the community, The ability of Teacher in Desirable Characteristics of students Developmental and The satisfaction in Desirable characteristics of students Developmental. The sample group were Administrators , Teachers , Parents The Sample of 399 from a population of 178,409. The Instrument used for collecting data ratio questionnaires The Data were analyzed by percentage, mean , standard deviation, t-test and one – way ANOVA , Scheffe' s Method. The findings were as follows : Desirable characteristics of students according to the opinions of administrators , Teachers and Parents Overall in 8

aspects are high Level. It was found that Self - Sufficient Economy was the highest Level , Have the Discipline was the Lowest Level. Comparing Desirable Characteristics of Students when classified by Position was statistically significant difference a Level of .01 , gender, educational Level , school size were statistically significant difference a Level of .05 . The other aspects were not difference.

Keywords : Desirable Characteristics, Student, opinions, Educational Service Area office –Mathayomsuksa 42

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะทำให้การพัฒนาคุณภาพของประชากรเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บททางการปฏิรูปการศึกษาที่ได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้อง เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน ซึ่งกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ และปฏิบัติได้ไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด ประกอบด้วยความรู้ ความสามารถคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มี ความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการด้วย คุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนดนั้นต้องได้รับการ ปฏิรูประดมและพัฒนา ผ่านการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ จนตกผลึกเป็น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องใช้ข้อมูล จากการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งใช้เวลาในการเก็บข้อมูลพฤติกรรม เพื่อนำมาประเมินและตัดสิน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551 : 1) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 53) จึงมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งขยายโอกาสทาง การศึกษา ให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวาง และทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา จากการรายงานการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (2553 : 14) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความมีวินัย ในตนเอง (ร้อยละ 40) ไม่สนใจที่จะใฝ่เรียนรู้ (ร้อยละ 43) ชอบที่จะใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย (ร้อยละ 85) ขาดความมุ่งมั่นใน การทำงานและในการศึกษาหาความรู้ (ร้อยละ 52) นิยมปฏิบัติตามวัฒนธรรมของต่างชาติ (ร้อยละ 47) และขาดการมีจิต สาธารณะ (ร้อยละ 48)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในการจัด การศึกษาทุกระดับมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้กับนักเรียน ในเบื้องต้น ดังนั้นหากสถานศึกษามีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และดำเนินการพัฒนาให้นักเรียนมี คุณลักษณะ ตามที่สถานศึกษากำหนดได้ ก็จะทำให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีศักยภาพมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และประเทศชาติ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความ คิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ตามขอบข่าย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ด้าน เพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขนาดโรงเรียน ความร่วมมือของชุมชน ความสามารถของครูในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน และความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขนาดโรงเรียน ความร่วมมือของชุมชน ความสามารถของครูในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน และความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 8 ด้าน ดังนี้ 1) รักชาติ รักศาสนา รักชาติ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 178,409 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 172 คน ครู จำนวน 2,581 คน และผู้ปกครอง จำนวน 175,656 คน ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ปีการศึกษา 2553

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขนาดโรงเรียน ความร่วมมือของชุมชน ความสามารถของครูในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน และความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน

4.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 8 ด้าน ดังนี้ 1) รักชาติ รักศาสนา รักชาติ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 178,409 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 172 คน ครู จำนวน 2,581 คน และผู้ปกครอง จำนวน 175,656 คน เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรที่ใช้ในการหาขนาดของตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 52 คน เป็นครู จำนวน 103 คน ในการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยวิธีการจับสลากรายชื่อกลุ่ม

ตัวอย่างจำแนกตามจังหวัด สำหรับผู้ปกครอง ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเฉลี่ยจำนวนให้เท่ากันทุกโรงเรียน จำนวน 244 คน (จำนวนโรงเรียน 60 โรงเรียน)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิด ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (numerical rating scale) มี 5 ระดับแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขนาดโรงเรียน ความร่วมมือของชุมชน ความสามารถของครูในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน และความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ซึ่งจะครอบคลุมขอบข่ายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 8 ด้าน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (numerical rating scale)

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ นำมากำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมขอบข่ายงานคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ ข้อคำถามแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างขึ้น และหาความเที่ยงตรง (validity) โดยขอความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถาม ค่าดัชนีที่ได้อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 และนำเครื่องมือมาหาความเชื่อมั่น โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 42 จำนวน 30 คน จำแนกเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 15 คน และจำแนกเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 15 คน นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.978

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อแนะนำตัวผู้วิจัยในการติดต่อและประสานขอความร่วมมือกับโรงเรียนในเขตเพื่อเก็บข้อมูล และนำแบบสอบถามที่ได้ส่งไปยังผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนทางไปรษณีย์ โดยจัดซองพร้อมแสตมป์เจ้าหน้าที่ของถึงผู้ศึกษา เพื่อส่งกลับคืนตามกำหนด

6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีลำดับดำเนินการดังนี้ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามหาค่าความถี่ และร้อยละ 2) การวัดความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองหาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และ 3) ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยในด้านเพศ และระยะเวลาในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้การทดสอบที (t-test) เนื่องจากมีตัวแปรที่ศึกษาเพียง 2 ตัวแปร ส่วนตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ขนาดโรงเรียน ความร่วมมือของชุมชน ความสามารถของครูในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน และความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการทดสอบเอฟ (f-test) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้เชฟเฟ (Scheffe's test) เนื่องจากมีตัวแปรที่ศึกษามากกว่า 2 ตัวแปรขึ้นไป

ผลการวิจัย /สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 เมื่อพิจารณาในรายด้าน นำเสนอโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 อันดับ ผลการวิเคราะห์ พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีด้านอยู่ อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ ส่วนรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีวินัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 นำเสนอดังนี้ 2.1) จำแนกตาม ตำแหน่ง เป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 3 ด้านคือ 1) มีวินัย 2) อยู่อย่างพอเพียง และ 3) รักความเป็นไทย ส่วนด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่ามี 1 ด้าน คือ มุ่งมั่นในการทำงาน 2.2) จำแนกตามเพศ เป็น 2 กลุ่ม คือ เพศชาย และเพศหญิง พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า มี 2 ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ 1) อยู่อย่างพอเพียง และ 2) รักความเป็นไทย ส่วนด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่ามี 3 ด้าน คือ 1) มีวินัย 2) มุ่งมั่นในการทำงาน และ 3) มีจิตสาธารณะ 2.3) จำแนกตามอายุ เป็น 3 กลุ่ม คือ มีอายุน้อยกว่า 35 ปี มีอายุ 35-45 ปี และมีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไปพบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อ พิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 2 ด้านคือ 1) อยู่อย่างพอเพียง และ 2) รักความเป็นไทย 2.4) จำแนกตามวุฒิการศึกษา เป็น 3 กลุ่ม คือ มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีวุฒิปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า และมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาใน รายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีเพียง 1 ด้าน คือ อยู่อย่างพอเพียง และแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 2 ด้าน คือ 1) มีวินัย และ 2) รักความเป็นไทย 2.5) จำแนกตามประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน เป็น 3 กลุ่ม คือ มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี มีประสบการณ์ 10 – 20 ปี และมีประสบการณ์ มากกว่า 20 ปีขึ้นไป พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีเพียง 1 ด้านคือ อยู่อย่างพอเพียง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี เพียง 1 ด้าน เช่นกัน คือ รักความเป็นไทย 2.6) จำแนกตามระยะเวลาในการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียน จำแนกเป็น 2 กลุ่มคือ ใช้หลักสูตรปีแรก (ปีการศึกษา 2552) และใช้หลักสูตรปีที่สอง (ปี การศึกษา 2552 – ปีการศึกษา 2553) พบว่า ภาพรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2.7) จำแนกตามขนาดโรงเรียน เป็น 3 กลุ่ม คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 3 ด้านคือ 1) อยู่อย่างพอเพียง 2) มุ่งมั่นในการทำงาน และ 3) รักความเป็นไทย 2.8) จำแนก ตามความร่วมมือของชุมชนที่มีต่อสถานศึกษา พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาใน รายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 2 ด้านคือ 1) ใฝ่เรียนรู้ และ 2) มีจิตสาธารณะ และ ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีเพียง 1 ด้านคือ มุ่งมั่นในการทำงาน 2.9) จำแนกตามความสามารถ ของครูในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน เป็น 3 กลุ่ม คือ ครูมีความสามารถอยู่ในระดับมาก ครูมีความสามารถอยู่ในระดับปาน กลาง และครูมีความสามารถอยู่ในระดับน้อย พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในราย ด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 2 ด้านคือ 1) มีวินัย และ 2) มีจิตสาธารณะ และด้านที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีเพียง 1 ด้านคือ มุ่งมั่นในการทำงาน 2.10) จำแนกตามความพึงพอใจ

ในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน เป็น 3 กลุ่ม คือ ครูมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีเพียง 1 ด้าน คือ อยู่อย่างพอเพียง และด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีเพียง 1 ด้านคือ รักความเป็นไทย

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่า นักเรียนทุกคนที่อยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้รับการพัฒนา หรือส่งเสริมให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ ซึ่งได้แก่ การเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นคนดี มีปัญญา หรือเป็นคนเก่ง และมีความสุขอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย แต่ในปัจจุบันจะพบว่า นักเรียนขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลายประการ ดังเช่นจากการรายงานการศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนอันพึงประสงค์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (2553 : 14)

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 นำเสนอ ดังนี้

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ต่างมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้น เป็นสิ่งที่ดี และเป็นสิ่งที่สังคมต้องการให้เกิดหรือมีขึ้นในตัวของนักเรียน แต่ทว่าคุณลักษณะดังกล่าวมีความหลากหลาย และมีส่วนดีที่แตกต่างกันออกไปในทุกๆ ด้าน

2.2 จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน ต่างมีมุมมองในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนในด้านของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป เพศชายจะมองแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนในมุมมองกว้างๆ ที่เน้นการปฏิบัติเฉพาะทางกาย ในขณะที่เพศหญิงจะมีมุมมองในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนได้แคบกว่า และละเอียดกว่า

2.3 จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็น 3 กลุ่ม คือ มีอายุน้อยกว่า 35 ปี มีอายุ 35-45 ปี และมีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไปพบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มี 2 ด้านคือ 1) อยู่อย่างพอเพียง และ 2) รักความเป็นไทย

2.4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีระดับวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 46.11 ซึ่งถือว่า มีจำนวนมากกว่าผู้บริหาร และครู ดังนั้นการมีวิสัยทัศน์ ความคิดเห็นหรือมุมมองในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนจึงมีน้อยกว่ากลุ่มผู้บริหาร และครู

2.5 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นลักษณะเฉพาะหรือเป็นพฤติกรรมเฉพาะของบุคคลที่สามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งจะต้องอาศัยเวลา และความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่ายทั้งในส่วนของบ้าน วัด และโรงเรียน โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2.6 จำแนกตามระยะเวลาในการใช้หลักสูตร พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความคิดเห็นว่าสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา ก็คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ มีความสามารถทั้งในด้านวิชาการ ด้านทักษะในการประกอบอาชีพ ด้านทักษะชีวิต รวมถึงด้านคุณธรรม จริยธรรม แต่ทั้งนี้การพัฒนาดังกล่าว ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน ต้องร่วมมือกันวางแผน ปรับปรุง และแก้ไขในส่วนที่บกพร่องหรือเป็นปัญหาต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน(2544 : 16 -17)

2.7 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมากก็ต้องยิ่งจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ต้องเพิ่มความดูแลมากขึ้น โรงเรียนขนาดเล็กอาจจะมุ่งเน้นในเรื่องของการอยู่อย่างพอเพียง หรือความมุ่งมั่นในการทำงาน แต่ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนขนาดใหญ่ อาจจะมุ่งเน้นในเรื่องของความมีวินัย หรือการมีจิตอาสา

2.8 จำแนกตามความร่วมมือของชุมชน ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่า ในปัจจุบันผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา และสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น

2.9 จำแนกตามความสามารถของครู พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างสูงสุด เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรต้องการคือ ดี เก่งและ มีความสุข การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นเรื่องของผู้บริหาร และครูทุกคน ที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนางาน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เช่นเดียวกับสุวิทย์ มูลคำ (2543 : 17-18) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาควรจัดให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามหลักการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ที่มีการประสานร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ จากที่นักวิชาการกล่าวมาจะเห็นได้ว่าครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพทางการศึกษา และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.10 จำแนกตามความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน พบว่า ภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่า การปลูกฝังเยาวชนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนั้น เป็นสิ่งที่ดีและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน จากการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความพึงพอใจในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 54.14 ก็แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของไทยประสบความสำเร็จได้ดีในระดับหนึ่ง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่สังคมไทยต้องการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัยพบว่า ด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ ตามลำดับ ดังนั้น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการกำหนด วางแผน เพื่อพัฒนา และส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยเฉพาะด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และตอบสนองความต้องการของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1 จากการศึกษา พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นว่าการปลูกฝังและส่งเสริมนักเรียนให้มากที่สุด โดยเฉพาะด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านมีจิตสาธารณะ ซึ่งพบว่าเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นจึงควรทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง

2.2 จากผลการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ควรทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนุสสทกรณ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนุส สทกรณการเกษตร แห่งประเทศไทย.
- ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์. (2541, กันยายน). ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้อย่างไร. **ปฏิรูปการศึกษา**, 8.
- ปริญญา อินทรการุณเวช. (2545). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ.
- ลัดดา ไตรเทพชนะชัย. (2546). **การศึกษาติดตามผลครูผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการจัดการเรียน การสอนเจตคติและทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมัคร ชินบุตร. (2540). **การศึกษายทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ต่อการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สื่อพลัง. (2544, ตุลาคม- ธันวาคม). **มาตรฐานการศึกษา 2545**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2543). **เรียนรู้อิสระมีอาชีพ**. กรุงเทพฯ: ที. พี. พริน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 42 (จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี). (2553) **แผนปฏิบัติการประจำปี 2553-2554**.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม แห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559)**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). **แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินผล คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนุสสทกรณ การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Bennett, N. (1985). **Population growth, individual demographic decision and the quality of life: A sourcebook on population education.** Bangkok: Population education project. Mahidol University.

Clark, J.R. (1989). **Executive power : How to use it effectively.** New Jersey: Prentice Hall.

Rosenbach, W., et al. (1989). **Contemporary issues in leadership.** Colorado:

